

Biologická olympiáda - kategória F
53. ročník
Okresné kolo - školský rok 2018/2019
Test – mladší žiaci

I. časť

Upozornenie: Pri určovaní drevín, alebo bylín si všímajte listy, pokiaľ sú na obrázku. Tak si môžete všimnúť oveľa viac ako keď sa zameriate len na plody, alebo kvety - aj keď pôjdete do prírody.

Pomôcka pre prvú časť testu – zoznam predpísaných druhov, ale iba rodové názvy – druhové musíte vedieť: baza, borievka, borovica, brečtan, dub, jarabina, lipa, ostružina.

1. Do riadkov pod obrázkami napíšte celé názvy drevín, ktorých ukážky sú na obrázkoch.

A B
.....

2. Na obrázkoch máte plody drevín z druhov predpísaných na súťaž, ktorých názvy začínajú na písmeno b. Pod každý obrázok napíšte celý názov príslušného druhu, potom zakrúžkujte písmeno označujúce druh, ktorý kvitne na jeseň.

A B C
.....

- napíšte, ktorý z vyobrazených druhov je mierne jedovatý.....
- ktorý z vyobrazených druhov má plod kôstkovcu
- ktorý má plod malvicu
- ktorý má plod šiškovú bobuľu

II. časť

Pomôcka: zoznam predpísaných druhov živočíchov – rodové názvy: ropucha, slepúch, kormorán, žlna, drozd, lastovička, králik, diviak

1. Pod obrázky napíšte celé názvy vtákov, ktorým patria vyobrazené hlavy.

A B C
.....

2. Na obrázkoch sú tri živočíchy. Vy máte poznať tie, ktoré boli predpísané na súťaž – pod tie napíšte ich celé názvy. Mali by ste poznať i živočícha na obrázku C., ktorý je „príbuzným“ živočícha na obrázku. Napíšte názov aj pod jeho obrázok.

A B C
.....

3. Vyobrazené nohy patria trom z predpísaných druhov vtákov. Jeden z nich šplhá po kmeňoch stromov, ďalší len sedáva na konároch stromov, alebo si hľadá potravu na zemi medzi bylinami a opadaným lístím a tretí nohami vesluje. Pod obrázky napíšte celé názvy príslušných druhov.

A B C
.....

4. Na ľavej strane sú pod sebou zoradené živočíchy označené číslami 1 – 5. Na pravej strane sú pod sebou zoradené niektoré zložky ich potravy, označené písmenami abecedy od A po H. Vašou úlohou je ku jednotlivým živočíchom pripísať písmená, ktoré označujú ich potravu.

1. králik divý	A. vodné riasy prichytené na ponorených predmetoch
2. lastovička domová.....	B. včely
3. ropucha zelená.....	C. tráva a iné byliny
4. žlna zelená.....	D. lietajúci hmyz
5. diviak lesný.....	E. larvy chrobákov zlatoňov, ktoré zimujú v mraveniskách
- F. rôzne živočíchy – bezstavovce, ktoré sa jej zmestia do úst.
 Ak sú o kúsok väčšie, pokúša sa napchať si ich prednými nohami.
 G. uhynuté živočíchy, žalude, bukvice, prípadne niečo vyryje zo zeme.
 H. mravce

5. V nasledujúcej tajničke máte zistiť čo majú spoločné pavúk vodný, ropucha zelená a slepúch lámavý.

Upozornenie: každý živočích aj rastlina majú rodový názov (pavúk – prvé slovo názvu) a druhový názov (vodný – druhá časť názvu). V tajničke budú striedavo použité rodové a druhové časti názvov. Bude to uvedené ako RN (rodový názov), alebo DN (druhový názov).

A. RN – vták – živí sa živočíchmi, ktoré hľadajú na zemi, ale i bobuľami a iným ovocím. Robia si miskovité hniezda na kríkoch a stromoch. Tie páry, ktoré prezimujú, hniezdia skôr ako tie, ktoré sa na zimu presťahovali južnejšie.

B. RN – vták, ktorý zimuje v Afrike a všetku potravu – hmyz – loví v letku vo vzduchu.

C. RN – vajcoživorodý plaz – jašterica so zakrpatenými nohami.

D. RN – bežný názov pavúka s „krížom na chrbte“.

E. DN - obožiteľník.

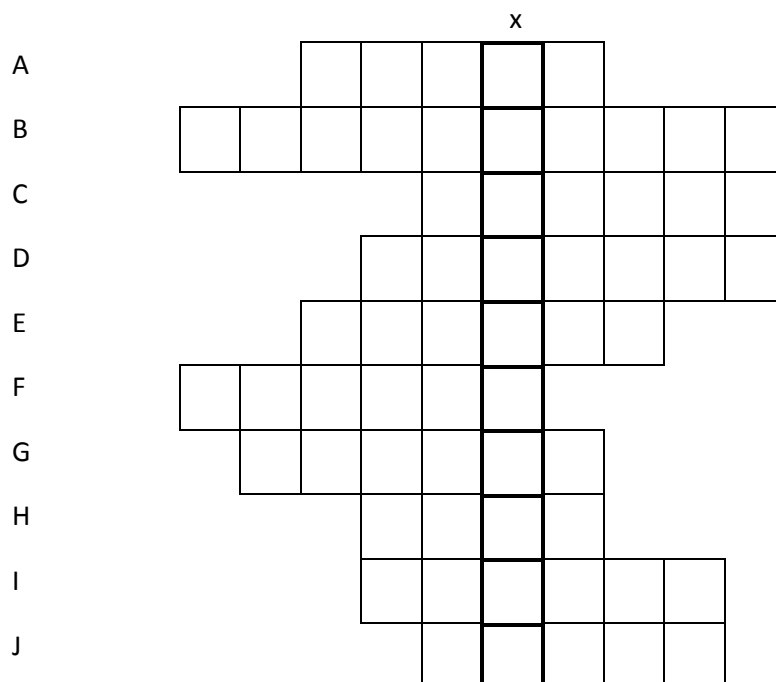
F. RN - patrí medzi cicavce – dvojitozubce. Živí sa len rastlinnou potravou.

G. RN – cicavec, párnokopytník, neprežúvavec, všežravec, pásikavé mláďatá sa rodia vidiace a so srstou.

H. RN – v lete i v zime postrach mravcov, v zime môže byť i postrachom včelárov.

I. RN – „plazivý“ živočích, ktorý si nosí ulitu „na chrbte“ a ak je príliš sucho, alebo chladno, ostáva v nej.

J. DN – Vták, ktorý sa živí rybami a hniezdi na stromoch, niekedy v kolóniách s volavkami.

Tajnička :

III. časť

Pomôcka pre tretiu časť testu – rodové názvy predpísaných druhov rastlín – zoznam: chochlačka, hrachor, lipkavec, konvalinka, pečeňovník, pľúcnik, prhľava, starček.

1. Hlavolam : Na obrázku sú pomiešané tri z predpísaných druhov rastlín. Z jedného kvety, z ďalšieho plody a z tretieho listy a súkvetia. Do riadkov označených písmenami A., B. a C., napíšte celé názvy príslušných druhov podľa označenia na obrázku.

A

B

C

2. Pozorne si prezrite obrázky rastlín a keď medzi nimi nájdete také, ktoré ste sa učili poznávať v tretej časti súťaže (medzi jarnými rastlinami), napíšte do riadkov pod ne ich celé názvy.

A B C

.....

- napíšte kto, alebo čo pomáha predpísanému druhu rastliny zabezpečiť aby sa jej semená dostali ďalej od materskej byliny

3. Pozorne si prezrite obrázky rastlín a keď medzi nimi nájdete také, ktoré ste sa učili poznávať v tretej časti súťaže (medzi jarnými rastlinami), napíšte do riadkov pod ne ich celé názvy.

A B C

.....

- napíšte ako sa nazývajú plody predpísaného druhu rastliny

4. Pozorne si prezrite obrázky rastlín a keď medzi nimi nájdete také, ktoré ste sa učili poznávať v tretej časti súťaž (medzi jarnými rastlinami), napíšte do riadkov pod ne ich celé názvy.

A B

- zakrúžkujte písmená, za ktorými sú uvedené **správne** tvrdenia k predpísanému druhu:

- A. podzemná časť rastliny je hľuza
- B. rastlina je liečivá
- C. rastlina je jedovatá
- D. rastlina má jednotlivé kvety (nie súkvetie)
- E. rastlina sa používa v kozmetike

- F. rastlina sa používa v homeopatii
- G. rastlina má plod šešuľu
- H. rastlina má plod dvojnažku
- I. listy vyrastajú v praslenoch

5. V tajničke zistíte čo majú spoločné borievka a prhľava: (upozornenie – striedavé použitie rodových a druhových názvov a označenie RN a DN platí aj v tejto tajničke tak, ako v predchádzajúcej.

A. RN – strom s veľmi ceneným, kvalitným drevom, odolným proti pôsobeniu vody, liečivý, plodov sa pripravuje výživný prostriedok pre deti – zmiešava sa s kakaom a s cukrom.

B. RN – ihličnatá drevina, **jednodomá**, používa sa v stavebníctve, homeopatii a v liečiteľstve.

C. RN – jarná bylina s jednotlivými modrými kvetmi a laločnatými listami, liečivá, s podzemkom.

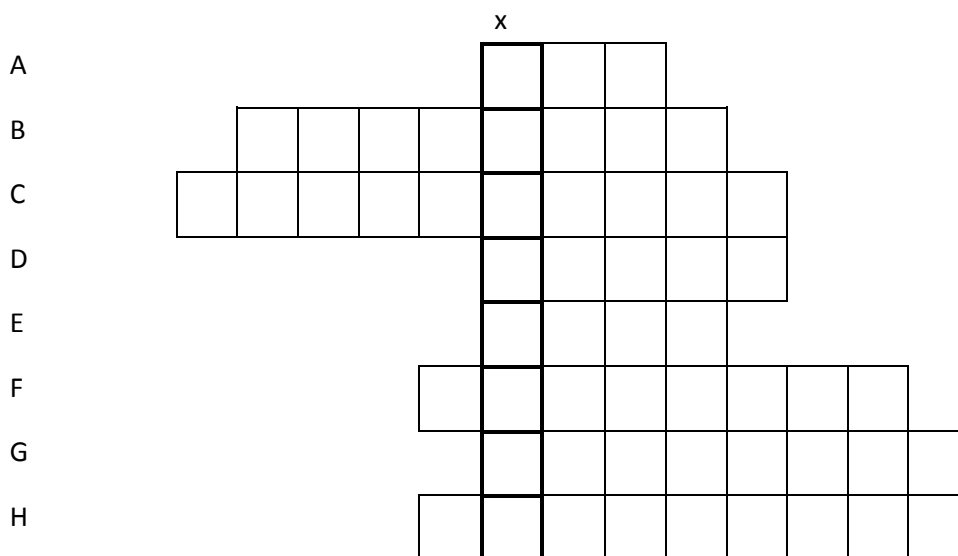
D. DN – jarná lesná bylina so zloženými, párnoperovitými listami. Stopka je ukončená hrotom, nie úponkou. Ružové kvety vyrastajú v súkvetí a postupne menia farbu na modrú. Plod **nie je** tvrdka, listy **nemajú** belavé škrvny.

E. DN – liečivá a jedovatá bylina, v liečiteľstve sa už nepoužíva. Podzemná časť je hľuza, plod je tobolka, súkvetia sú ružovej, alebo bielej farby.

F. DN – drevnatá liana, zelená i v zime, má dvojtvarné listy, kvitne na jeseň, mierne jedovatá ale i liečivá.

G. DN – liečivý medonosný krík. Z jedného hektára porastu môžu včely nazbierať 50 – 100 kg medu. Listy má zospodu biele.

H. DN – liečivá bylina, plod je tvrdka, listy majú belavé škrvny, kvety tvoria súkvetia ružových, neskôr modrých kvetov.

Tajnička : sú